

Har Europa någon framtid?

EU har misslyckats på många sätt. Jan Molin ser hopp i en ny bok om ett federalt Europa och i nya europagemensamma rörelser.

Text: Jan Molin | Bild: Charles Clegg, Flickr | [Prenumerera](#) | Artikel i SocialPolitik nr 2 2017

Den norske forskaren Johan Galtung var en av ytterst få som förutsåg Sovjetunionens fall. Hans profetia är att USA som världsledande nation kommer att upphöra de närmaste åren. Valet av Trump verkar besanna den spådomen.

Kan Europa med en långt större befolkning då återfå sin forna roll? Föga tyder på det. Europas befolkning stagnerar, de äldre blir fler medan de arbetsföra blir färre. Samtidigt är arbetslösheten hög och sysselsättningsgraden låg.

Att EU är i kris förstår vi alla. Sannolikt också dess ledning. Den förmår inte ta itu med ens akuta problem. Särskilt påtagligt är det inom asyl- och flyktingpolitiken där man bara tycks komma överens om att försöka stoppa immigration genom miljarder till Erdogans Turkiet och stöd till polis och militär i länder i Nordafrika som ska hindra flyktingar att ta sig till Europa.

EU har misslyckats med att stoppa den växande trenden till nationalism och populism i Ungern och Polen. Inget tryck utövas på regimerna i Rumänien och Bulgarien att lösa romernas problem.

Andra exempel på kraftlös styrning är att man inte stoppar företagens utbredda lobbyism. Man är också oförmögen att kontrollera företag som skor sig på metaller från krigsherrar i Kongo eller fisket utanför Afrikas västkust. Slutsatsen blir att som EU nu fungerar eller snarare inte fungerar så kommer allt värre kriser att uppstå och EU gradvis vittra sönder.

Om det inträffar kommer nationella och populistiska partier

att få än mer vind i seglen. En samordnad flyktingpolitik upphör helt. Euron fortsätter att vara svag. Romernas elände får ingen lösning. Kontrollen av företags skatteflykt och bristande miljöåtgärder blir än sämre. Lobbyism och korrupktion kan förväntas öka.

Finns det något alternativ? Ja – ett federalt EU! En som tror det är Per Wirtén. I boken *Är vi framme snart?* åker han tåg genom Europa från utfattiga delar i öst till finanskvarten i London. Han ger en bild av de enorma skillnaderna men också hur lika vi blivit. Samtidigt beskriver han Europatankens historik från 1800-talets utopister till skaparna av den europeiska unionen, Monnet och Delors.

Hans huvudtes är att bara om Europa blir mer federalt – och mer demokratiskt – så kan upplösningen undvikas. Wirtén är mycket kritisk till den nuvarande bristen på ideologi och det han kallar ordoliberalism: att allt styrs av ett tyskt ekonomiskt regelsystem utan förankring i lagstiftning och demokratiska institutioner.

Just nu kan det te sig naivt att förespråka något som nästan alla nationella regeringar fjärrmar sig från. En federation förutsätter en tydlig uppdelning av makt och beslut mellan EU och nationalstaterna och ett mer demokratiskt styre i EU. Makten måste flyttas från ministerrådet till parlamentet och valen dit bli minst lika viktiga som till de nationella parlamenten.

Förutsättningar kan då finnas att lösa gemensamma problem. Att ta ett långsiktigt ansvar för invandring och integration. För att behålla nuvarande sysselsättningsgrad i Europa krävs en stor migration. Gemensamma regler för minimilöner, beskattning av företag, miljökrav m m kan då införas.

Är det realistiskt att tro på en sådan utveckling? Inte med våra nuvarande politiker. Dels krävs det ett folkligt engagemang, dels att visionärer vågar peka ut riktningen och tala klarspråk.

Det finns ett nyvaknat intresse för rörelser som är kritiska till dagens ledning av EU men positiva till unionen som sådan.

Ett exempel är Diem25 med Yanis Varoufakis som ledande talesman. Den har etablerat sig som en europagemensam rörelse. Ett annat är Corporate Europe Observatory (CEO), en NGO som granskar och agerar mot lobbyismen inom EU.

Jan Molin

Läs mer:

Är vi framme snart – Per Wirtén, Bonniers

DiEM25.org

corporateeurope.org